

Wijziging van de Wet op het financieel toezicht, de Wet bekostiging financieel toezicht en de Wet financiële markten BES (Wijzigingswet financiële markten 2013)

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

§ 1. Inleiding

Het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2013 bevat zowel enkele inhoudelijke wijzigingen als ook technische, niet-inhoudelijke wijzigingen van de Wet op het financieel toezicht (Wft), de Wet bekostiging financieel toezicht, de Wet financiële markten BES, alsmede enige andere wetten. Dit wetsvoorstel maakt onderdeel uit van de jaarlijkse Wijzigingscyclus, waarbij als uitgangspunt wordt gehanteerd dat daarin alle nationale wet- en regelgeving op het terrein van de financiële markten wordt opgenomen. Het wetsvoorstel heeft een beoogde inwerkingtredingdatum van 1 januari 2013.

Deze toelichting wordt, met het oog op het onder de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen brengen van de Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank N.V. (DNB), mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gegeven.

§ 2. Inhoud van het voorstel

Ten aanzien van de meer inhoudelijke onderwerpen uit dit wetsvoorstel wordt hierna een nadere toelichting gegeven.

a. Kaderwet zelfstandige bestuursorganen

Dit wetsvoorstel strekt er in de eerste plaats toe om de AFM en DNB onder de werkingssfeer van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (hierna: Kaderwet) te brengen. Het voornemen daartoe was reeds aangekondigd bij brief van 31 januari 2008¹. In de memorie van toelichting bij de Wet bekostiging financieel toezicht is vervolgens aangegeven dat dit zijn beslag zou krijgen in het onderhavige wetsvoorstel.²

De AFM en DNB houden toezicht op de financiële markten en de ondernemingen die op die markten actief zijn. Deze toezichttaak is gebaseerd op diverse wetten. De voornaamste daarvan is de Wet op het financieel toezicht (Wft). Daarnaast hebben beide zelfstandige bestuursorganen ook toezichttaken op grond van onder meer de Pensioenwet, de Wet financiële markten BES en de Wet toezicht accountantsorganisaties. Voor een volledig overzicht van de wetten waarin aan de AFM en DNB toezichthoudende taken zijn opgedragen, wordt verwezen naar de opsomming van wetten in artikel 1, onderdeel c, van de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft).

¹ Brief van de Minister van Financiën van 31 januari 2008, Kamerstukken II 2007/08, 25 268, nr. 56.

² Kamerstukken II 2011/12, 33 057, nr. 3, pag. 9.

Naast haar toezichttaak op grond van bovenbedoelde wetten heeft DNB nog een andere bestuursrechtelijke gedaante. Sinds 1999 maakt DNB voor het monetaire beleid deel uit van het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB). Met het verlaten van de monetaire autonomie van Nederland bestaat voor de in het kader van het ESCB uitgevoerde taken en werkzaamheden geen ministeriële verantwoordelijkheid meer. De Kaderwet zal om die reden niet van toepassing zijn op de taken die DNB als onderdeel van het ESCB heeft. In het wetsvoorstel is deze lijn doorgetrokken naar de (beperkte) monetaire taak die DNB in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba heeft: op grond van de Wet geldstelsel BES is DNB sinds 1 januari 2011 ook belast met de zorg voor de goede werking van het betalingsverkeer in het Caribische deel van Nederland.

Bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel is bezien in welke wet (of wetten) de bepaling waarin de Kaderwet van toepassing wordt verklaard, het beste zou kunnen worden opgenomen. Aangezien de AFM en DNB privaatrechtelijke zbo's zijn, is er geen instellingswet waarin die bepaling een logische plaats kan krijgen. Overwogen is om de bepaling die de Kaderwet van toepassing verklaart op DNB, in de Bankwet 1998 op te nemen. Daarvan is echter afgezien, omdat die wet juist betrekking heeft op de taken van DNB die, zoals hierboven toegelicht, niet onder de Kaderwet dienen te vallen. Bovendien zou dit slechts voor DNB een oplossing bieden; voor de AFM bestaat immers geen met de Bankwet 1998 vergelijkbare wet. Overwogen is ook om de bepaling waarin de Kaderwet (of althans het deel van de Kaderwet dat betrekking heeft op het financieel beheer en de verantwoording) van toepassing wordt verklaard, in de Wbft op te nemen. Dit vanwege de vele raakvlakken tussen de Kaderwet en de Wbft. Hiervan is eveneens afgezien, omdat de Wbft geen logische plaats is om ook de meer functionele relatie tussen beide zbo's en de verantwoordelijke minister(s) te regelen en het onwenselijk is om de bepaling waarin de Kaderwet van toepassing wordt verklaard, in tweeën te knippen en deze deels in de Wbft en deels in een andere wet onder te brengen. Uiteindelijk is gekozen om de bepaling waarin de Kaderwet op de AFM en DNB van toepassing wordt verklaard, in de Wft op te nemen. Van de verschillende wetten waarbij de AFM of DNB betrokken zijn, is de Wft de meest voor de hand liggende wet om de Kaderwet van toepassing te verklaren. In die wet is immers ook al een aantal andere institutionele bepalingen voor de AFM en DNB opgenomen.

Opgemerkt zij nog dat het onderbrengen van de Kaderwetbepaling in de Wft uiteraard niet betekent dat de Kaderwet alleen van toepassing zou zijn op taken die de AFM en DNB op grond van de Wft uitvoeren. De bepaling is zo geformuleerd, dat zij betrekking heeft op alle toezichttaken die de AFM en DNB op grond van wettelijke regelingen uitvoeren. Slechts voor de hierboven genoemde monetaire taken van DNB is een uitzondering gemaakt. Ook is in de nieuwe bepaling uitdrukkelijk bepaald dat de Kaderwet mede van toepassing is op de toezichttaken die de AFM en DNB in het Caribische deel van Nederland uitvoeren. Hiervoor is gekozen omdat er, gelet op artikel 2, tweede lid, van de Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, anders onduidelijkheid zou kunnen bestaan over de vraag of de van toepassing verklaring van de Kaderwet ook betrekking heeft op de taken die de AFM of DNB op grond van BES-wetgeving uitvoeren.

b. wijzigingen van de provisieregels

Uit de evaluatie van de provisieregelgeving door SEO (Evaluatie provisieregels complexe producten, september 2010), waarover de minister van Financiën in 2010 aan de Tweede Kamer heeft gerapporteerd³, werd duidelijk dat de huidige provisieregels onvoldoende effectief zijn om de gewenste cultuuromslag bij financiële dienstverleners op gang te brengen. De gewenste cultuuromslag is een beweging van productgedreven verkoop naar klantgerichte advisering. Deze beweging vereist dat er ontvlechting plaatsvindt van taken en verantwoordelijkheden van adviseurs, bemiddelaars en aanbieders, zodat sturingsmogelijkheden worden weggenomen. Dit kan alleen met regelgeving worden gerealiseerd, zonder welke de praktijk van provisiebetalingen hoogstwaarschijnlijk in stand blijft. Uit het SEO onderzoek blijkt eveneens dat onder de huidige transparantieregels de aard, kosten en kwaliteit van de dienstverlening met het huidige dienstverleningsdocument onvoldoende zichtbaar worden wanneer de klant aan de poort staat. Daarom dient door middel van transparantieregels voor financiële dienstverleners een herkenbaar dienstverleningsdocument verplicht te worden gesteld, om de klant in staat te stellen een goede keuze te maken uit een gedifferentieerd aanbod van financiële dienstverlening.

Op dit moment kan de consument zonder waarschuwing kiezen om een complex financieel product af te nemen zonder enige vorm van advies, terwijl hij mogelijk de risico's daarvan niet in kan schatten. In dit wetsvoorstel wordt het mogelijk gemaakt om de kennis- en ervaringstoets-toets die een financiële dienstverlener ten aanzien van bepaalde producten dient af te nemen, wanneer de consument deze wenst af te nemen zonder advies, nader in te kleden. Door dit in regelgeving op te nemen wordt het mogelijk dat op uniforme wijze een dergelijke toets wordt uitgevoerd en de consument wordt gewaarschuwd. Een dergelijke toets bestaat al bij producten onder de MiFID (Markets in Financial Instruments Directive). Hierdoor wordt de consument bewust gemaakt van zijn financiële inzicht en de vraag of hij in staat is een afgewogen keuze te maken voor een financieel product. Zo wordt een vorm van bescherming geboden bij het afsluiten van een financieel product zonder advies.

Het uitgangspunt is en blijft dat een consument zelf kan kiezen voor een distributiekanaal en dus de keuze heeft of hij voor de aanschaf van een financieel product advies inwint. Echter voor bepaalde complexe of impactvolle producten is het van belang dat wordt nagegaan of de consument over voldoende kennis en ervaring beschikt om het product zonder advies af te nemen. Indien dat niet het geval is, dient de consument gewaarschuwd te worden dat het verstandig is advies in te winnen. De consument mag deze waarschuwing naast zich neerleggen.

c. wijziging van de biedingsregels

In dit wetsvoorstel worden enkele wijzigingen op het terrein van de biedingsregels voorgesteld. Zo wordt er een nadere waarborg gericht op de bescherming van de positie van minderheidsaandeelhouders ingeval van een openbaar bod opgenomen. Het gaat daarbij om het volgende. Een persoon die overwegende zeggenschap verkrijgt in een beursvennootschap met statutaire zetel in Nederland is gehouden een openbaar bod uit te brengen op alle aandelen van de

³ Kamerstukken II 2010/11, 31086, nr. 25, bijlage.

betreffende (doel)vennootschap (het "verplicht bod"). In artikel 5:71, eerste lid, van de Wft is een aantal uitzonderingen op deze biedplicht opgenomen waaronder de uitzondering ingeval een bieder overwegende zeggenschap verkrijgt door de gestanddoening van een vrijwillig openbaar bod op alle aandelen of met medewerking van de doelvennootschap uitgegeven certificaten van aandelen van de doelvennootschap. Teneinde te voorkomen dat de biedplicht kan worden omzeild, wordt een additionele waarborg opgenomen, namelijk de toevoeging dat deze uitzondering op de biedplicht alleen geldt indien de bieder als gevolg van de gestanddoening van dit vrijwillig bod meer dan 50 procent van de stemrechten in de algemene vergadering van de aandeelhouders van de doelvennootschap kan uitoefenen.

d. verankering van de moreel-ethische verklaring (bankierseed)

In dit wetsvoorstel wordt uitvoering gegeven aan de motie Huizing/Blanksma.⁴ Deze motie verzoekt de regering de moreel-ethische verklaring die beleidsbepalers in het kader van de Code Banken⁵ (ook wel: de bankierseed) dienen af te leggen wettelijk te verankeren in de betrouwbaarheids- en geschiktheidstoets⁶ van bestuurders.

De regering hecht sterk aan het feit dat personen zich bewust zijn van hun rol en de gevolgen van hun handelen. Om deze reden is de regering voornemens om de eed of belofte niet te beperken tot banken, maar te verplichten voor alle financiële ondernemingen waarvan medewerkers worden getoetst op geschiktheid. De eed of belofte hangt nauw samen met het gedrag van het individu, hierom is gekozen voor verankering in de geschiktheidstoets. Gekozen is voor de vorm van eed of belofte om de symboliek van de verklaring te versterken.

De bepaling in dit wetsvoorstel maakt het mogelijk om de verankering nader uit te werken voor beleidsbepalers, leden van het orgaan dat is belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming en personen in andere sleutelfuncties op het niveau van een ministeriële regeling. In de ministeriële regeling zal de reikwijdte van deze norm nader worden bepaald en kunnen regels worden gesteld op welke wijze de eed of belofte dient te worden afgelegd en ondertekend. Er is voor een ministeriële regeling gekozen om enerzijds te waarborgen dat sprake is van een verankering in de regelgeving en anderzijds de bestaande open norm zoveel mogelijk in stand te laten. Deze open norm is momenteel uitgewerkt in de Beleidsregel deskundigheid 2011.⁷

e. overige wijzigingen

Naast een aantal meer inhoudelijke onderwerpen, zijn er in dit wetsvoorstel ook andere, meer technische bepalingen opgenomen. Voor een toelichting bij die bepalingen wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

⁴ Kamerstukken II 2010/11, 31 980, nr. 43.

⁵ Stcrt. 2009, 20060.

⁶ De motie spreekt van de deskundigheidstoets. Het begrip "deskundigheid" is vervangen door "geschiktheid", zie Stb. 2012, 7. Om deze reden zal het nieuwe begrip geschiktheid in het wetsvoorstel en deze toelichting worden gehanteerd.

⁷ Stcrt. 2010, 20810.

§ 3. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

De voorgestelde bepalingen zijn voorgelegd aan de toezichthouders. Met hun opmerkingen is bij het opstellen van het voorstel rekening gehouden.

§ 4. Administratieve lasten, nalevingkosten en toezichtskosten

De precieze omvang van de administratieve lasten en nalevingskosten ten aanzien van de wijzigingen die verband houden met de provisieregels hangt af van nadere uitwerking bij algemene maatregel van bestuur waarin onder meer de informatieverplichtingen nader worden uitgewerkt. De administratieve lasten en nalevingskosten zullen dan ook in de betreffende algemene maatregel van bestuur nader worden omschreven.

De omvang van de administratieve lasten en nalevingskosten, hangt ook bij de norm voor het productontwikkelings- en distributieproces, af van de algemene maatregel van bestuur waarin deze norm nader wordt uitgewerkt. Ten aanzien van de toezichtskosten is de verwachting dat deze maatregelen op niveau van algemene maatregel van bestuur niet tot een significante structurele verhoging van de toezichtskosten zullen leiden, nu de toezichtsactiviteiten naar verwachting risicogestuurd zullen worden ingezet door de AFM.

De overige wijzigingen in dit wetsvoorstel brengen geen gevolgen voor de regeldruk met zich mee.

§ 5. Consultatie

a. algemeen

Het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2013 is ter consultatie voorgelegd op de website: www.internetconsultatie.nl. De looptijd van deze consultatie betrof 4 weken (29 augustus 2011 t/m 26 september 2011). Gedurende de consultatie van dit wetsvoorstel zijn er zestien reacties binnengekomen. Deze consultatieopmerkingen zijn vervolgens zorgvuldig in beschouwing genomen. Onderstaand zal ten aanzien van de meer inhoudelijke onderwerpen uit dit wetsvoorstel in worden gegaan op de consultatiereacties.

b. wijzigingen van de provisieregels

In de consultatiereacties pleitten sommige partijen om de grondslag voor het provisieverbod uit het voorgestelde artikel 4:25a te lichten. Om de bepaling duidelijker te maken is de grondslag voor de beloningsregels voor financiële dienstverleners, waaronder het verbod op het verschaffen of ontvangen van bepaalde provisies, in een separate bepaling opgenomen. Zoals eerder is aangekondigd zal de reikwijdte van het provisieverbod zelf in lagere regelgeving worden bepaald. Daarnaast zijn de informatieverplichtingen van financiële dienstverleners in een apart artikel opgenomen, te weten artikel 4:25a.

In het nieuwe artikel 4:25b is de basis gelegd voor de transparantieplichtingen van financiële dienstverleners. In de consultatiereacties werd aangegeven dat de reikwijdte van de transparantieplichtingen in de consultatieversie voor alle financiële dienstverleners en alle financiële producten zou gelden. Dit

zou niet in lijn zijn met de aangekondigde reikwijdte van de transparantieverplichtingen in verband met het provisieverbod. Daarom is een onderscheid gemaakt tussen de transparantieregels die enerzijds gelden voor financiële dienstverleners inzake producten die onder het provisieverbod zullen vallen, en anderzijds de transparantieverplichtingen die zullen gaan gelden voor financiële dienstverleners (uitgezonderd aanbieders) inzake "niet complexe" financiële producten. Voor deze laatste groep gelden immers nog steeds de transparantieverplichtingen uit het oude artikel 4:72 en 4:73 van de wet.

c. wijziging van de biedingsregels

Ingevolge de biedingsregels is een partij uitgezonderd van de verplichting om een openbaar bod uit te brengen wanneer hij overwegende zeggenschap verkrijgt door een vrijwillig openbaar bod op alle effecten van de doelvennootschap (artikel 5:71, eerste lid, onderdeel b, van de Wft). In een dergelijke situatie hebben alle aandeelhouders immers reeds de mogelijkheid gehad hun aandelen aan te bieden en "uit te stappen". Twee respondenten hebben gevraagd om deze vrijstelling van de biedplicht - in lijn met de zogenoemde marktmeesterbrief⁸ waarin een aantal voornemens tot aanpassing van de biedingsregels zijn opgenomen - te beperken tot de gevallen waarin overwegende zeggenschap wordt verkregen door een vrijwillig bod waarbij de billijke prijs wordt geboden. Na vooroverleg met marktpartijen is besloten hiervan af te zien. Een dergelijke wijziging is onwenselijk omdat deze de facto neerkomt op het leggen van een "bodem" van de billijke prijs bij elk *vrijwillig* bod gericht tot alle effecten van de doelvennootschap. Dit zou bijvoorbeeld een private overname c.q. reddingspoging van een beursvennootschap in problemen kunnen belemmeren.

In de Europese Richtlijn betreffende het openbaar overnamebod (de Overnamerichtlijn)⁹ is een dergelijke beperking van deze uitzondering op de biedplicht evenmin opgenomen en is de verplichting tot het bieden van de billijke prijs uitdrukkelijk alleen gekoppeld aan het verplicht bod. Ook landen als het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en België kennen een dergelijke koppeling van de billijke prijs aan het vrijwillig bod niet.

Daarbij geldt dat een bieder over het algemeen een groot aantal stemrechten zal moeten verwerven om overwegende zeggenschap te verkrijgen en het valt te betwijfelen dat een groot deel c.q. het benodigde deel van de aandeelhouders met een kunstmatig lage prijs zal instemmen. Voorts bevatten de biedingsregels waarborgen om (machts)misbruik tegen te gaan. Wel wordt, hoewel de kans op misbruik in deze niet groot wordt geacht, in onderhavig wetsvoorstel een additionele waarborg voorgesteld om een eventueel misbruik van de biedingsregels op dit punt te voorkomen (vergelijk artikel I, onderdeel U). Deze additionele waarborg behelst dat de uitzondering van de biedplicht ingeval van een vrijwillig bod op alle effecten alleen geldt indien de bieder als gevolg van de gestanddoening van het bod meer dan 50 procent van de stemrechten in de algemene vergadering van de aandeelhouders van de doelvennootschap kan uitoefenen. Hierdoor zal de bieder te allen tijde een groot aantal stemrechten in de doelvennootschap moeten verwerven om voor de betreffende uitzondering in aanmerking te komen en derhalve een goede prijs moeten bieden. Hierdoor wordt temeer bewerkstelligd dat ook minderheidsaandeelhouders een reële exit hebben. Volledigheidshalve verwijs ik hierbij naar mijn brief

⁸ Kamerstukken II 2008/09, 31 083, nr. 33.

⁹ Richtlijn 2004/25/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende het openbaar overnamebod (PbEU 2004, L 142).

van 28 oktober 2011 waarin hierop ook wordt ingegaan¹⁰. Ik zie geen aanleiding voor verdergaande maatregelen.

Een respondent vraagt om de reikwijdte van de biedplicht (gekoppeld aan de stemrechten in een doelvennootschap) uit te breiden naar bepaalde 'cash settled instrumenten' (derhalve ook koppeling aan "potentiële" stemrechten). Een persoon die overwegende zeggenschap verkrijgt in een beursvennootschap met statutaire zetel in Nederland is gehouden een verplicht bod uit te brengen op alle aandelen van de betreffende vennootschap. Overwegende zeggenschap wordt verkregen indien deze persoon in het bezit komt van effecten welke rechtstreeks of middellijk 30 procent van de stemrechten in de vennootschap vertegenwoordigen. Deze koppeling van het verplicht bod aan de stemrechten vloeit voort uit de Overnamerichtlijn. Op grond van artikel 5, eerste lid, van de Overnamerichtlijn dient het percentage van 30 te worden gerelateerd aan de stemrechten¹¹. Ook andere Europese landen, zoals Duitsland, Frankrijk en België, koppelen het begrip zeggenschap aan stemrechten.

Als iemand aandelen in eigendom heeft, hoort daarbij dat iemand naar eigen inzicht het daarbij behorende stemrecht kan uitoefenen. Callopties en andere rechten ter verwerving van aandelen spelen daarbij geen rol. Evenmin spelen cash settled instrumenten een rol. Bij deze instrumenten gaat het om *potentiële* stemrecht aangezien er geen sprake is van een juridische aanspraak op het stemrecht. Om die reden vallen cash settled instrumenten niet onder de reikwijdte van het verplicht bod. Het voert te ver om een dergelijke vergaande maatregel van een verplicht bod op *alle* aandelen van een Nederlandse beursvennootschap aan *alle* personen die cash settled instrumenten houden van toepassing te verklaren. Temeer nu niet op voorhand vaststaat dat de houder van een dergelijk instrument daadwerkelijk bepaalt op welke wijze de stemrechten in de algemene vergadering worden uitgeoefend en er, voor zover mij bekend, geen praktijkvoorbeelden zijn die een dergelijke maatregel rechtvaardigen.

Daarbij geldt dat indien een cash settled instrument, ondanks dat dit niet is overeengekomen, toch in aandelen wordt afgewikkeld en er als gevolg hiervan overwegende zeggenschap wordt verkregen, de verplicht bod regeling onverkort geldt.

Wel is het belangrijk dat ook potentiële invloed zichtbaar wordt. Daarom worden cash settled instrumenten onder de reikwijdte van de transparantiebepalingen uit hoofdstuk 5.3 van de Wft en het Besluit openbare biedingen Wft gebracht.

¹⁰ Kamerstukken II 2011/12, 32 783, nr. 10.

¹¹ Vergelijk ook Kamerstukken II 2005/06, 30 419, nr. 3, p. 23.

ARTIKELSGEWIJS

ARTIKEL I

A

Artikel 1:16, eerste lid, van de Wft steekt ter uitvoering van artikel 3, eerste tot en met derde lid, van de richtlijn inzake elektronische handel.¹² Deze richtlijn is in Nederland geïmplementeerd door middel van de Aanpassingswet richtlijn inzake elektronische handel.¹³ Artikel 1:16, eerste lid, wordt gewijzigd om te verduidelijken dat de Wft wel van toepassing is op een financiële onderneming met zetel in een andere lidstaat die vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor financiële diensten aanbiedt die kunnen worden aangemerkt als dienst van de informatiemaatschappij als bedoeld in artikel 15d, derde lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.

Financiële diensten van de informatiemaatschappij ("online diensten zoals internetbankieren en het aanbieden van leningen via het internet") worden in artikel 1:16, eerste lid, uitgezonderd van toepassing van de Wft indien de desbetreffende financiële onderneming financiële diensten verleent vanuit een vestiging in een andere lidstaat. Op grond van de definitie van vestiging in artikel 1:1 van de Wft omvat vestiging zowel een bijkantoor als de zetel. Dit betekent dat de uitzondering van toepassing is op een financiële onderneming die financiële diensten verleent naar Nederland vanuit de lidstaat waar zij haar zetel heeft of vanuit een in een andere lidstaat gelegen bijkantoor van die onderneming naar Nederland. Deze laatste uitzondering geldt ook voor een financiële onderneming met zetel in een staat die geen lidstaat is, die vanuit een bijkantoor gelegen in een andere lidstaat financiële diensten naar Nederland aanbiedt. De richtlijn inzake elektronische handel gaat uit van het zogenoemde "land-van-herkomstbeginsel". Voor het bepalen van het land van herkomst wordt aangeknoopt bij de plaats van vestiging van waaruit daadwerkelijk de economische activiteiten worden uitgeoefend. In overweging 19 van de richtlijn inzake elektronische handel wordt aangegeven dat de plaats van vestiging van een bedrijf dat via een internetsite diensten aanbiedt, niet de plaats is waar zich de technologie ter ondersteuning van de site bevindt of waar de site toegankelijk is, maar de plaats waar de economische activiteit wordt uitgeoefend. Het land-van-herkomstbeginsel betekent dat de financiële onderneming ook wanneer zij haar diensten online grensoverschrijdend verleent, volledig dient te voldoen aan de eisen die de regelgeving van de lidstaat waar zij haar zetel of bijkantoor heeft stelt aan die dienstverlening. Dit betekent ook dat de financiële onderneming in beginsel niet kan worden gebonden aan regelgeving met betrekking tot financiële diensten van de lidstaat waar de cliënten zich bevinden. Een uitzondering wordt gemaakt voor de notificatieplichten voor verzekeraars met zetel in een andere lidstaat en verzekeraars met een in een andere lidstaat gelegen bijkantoor die hun bedrijf willen uitoefenen door middel van dienstverrichting naar Nederland. Dit volgt uit artikel 3, derde lid, van de richtlijn inzake elektronische handel en het vierde gedachtestreepje in de bijlage bij die richtlijn.

¹² Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt (PbEG 2000, L 178).

¹³ Kamerstukken II 2001/02, 28 197 en Kamerstukken II 2003/04, 29 507, nr. 3, blz. 75.

B

Artikel 1:17 van de Wft regelt dat de Wft van toepassing is op financiële diensten die als dienst van de informatiemaatschappij, dat wil zeggen via het internet, in een andere lidstaat worden verleend door een financiële onderneming vanuit een vestiging in Nederland. Op grond van de richtlijn inzake elektronische handel is op deze diensten het zogenoemde "land-van-herkomstbeginsel" van toepassing. Dit beginsel brengt voor het intracommunautaire online verkeer met zich dat de financiële onderneming en de door haar verleende diensten als uitgangspunt volledig zijn onderworpen aan het rechtsstelsel van één lidstaat, namelijk de lidstaat waar zij haar vestiging heeft. Financiële ondernemingen die vanuit een vestiging (= zetel of bijkantoor) in Nederland hun financiële diensten via het internet in andere lidstaten verlenen, vallen derhalve voor die diensten onder de Wft. Zij staan volledig onder Nederlands toezicht, ook in die gevallen waarin de financiële diensten via internet alleen aan inwoners van andere lidstaten worden verleend.

C

Evenals de Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten is de Nederlandse Mededingingsautoriteit belast met de uitvoering en handhaving van sommige onderdelen van het financieel toezichtsrecht. Het betreft die onderdelen van het financieel toezichtsrecht, die betrekking hebben op mededingingsrechtelijke aspecten, zoals markttoetreding. De voorgestelde wijziging in dit onderdeel herstelt een omissie. Per 1 juli 2012 zal een vergelijkbare bepaling in werking treden voor de Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten.

D tot en met H

De onderdelen D tot en met H houden verband met het van toepassing verklaren van de Kaderwet op de AFM en DNB. Kernbepaling is het nieuwe artikel 1:30, waarin de Kaderwet van toepassing wordt verklaard (zie onderdeel B). Zoals reeds aangegeven in de brief van 31 januari 2008¹⁴, kan de Kaderwet niet onverkort van toepassing worden verklaard. In lijn met de brief van 31 januari 2008 zullen de artikelen 21 (bevoegdheid minister om beleidsregels vast te stellen), 22 (bevoegdheid minister om besluiten te vernietigen), 32 (instemmingsrecht minister voor bepaalde privaatrechtelijke rechtshandeling) en 33 (vorming van egalisatiereserve) van de Kaderwet niet van toepassing zijn, met dien verstande dat de afwijking van artikel 32 uitsluitend geldt voor DNB. Voor een nadere toelichting zij verwezen naar de bespreking van deze artikelen in meergenoemde brief van 31 januari 2008. Om meer technische redenen zijn in artikel 1:30, eerste lid, ook de artikelen 28, eerste lid, en – uitsluitend voor DNB – 34, eerste lid, van de Kaderwet uitgezonderd. Artikel 28, eerste lid, stelt bepaalde eisen aan de begroting van een zbo, die betrekking hebben op de kosten die ten laste van de rijksbegroting komen of gedekt worden uit door de zbo in rekening te brengen tarieven. Voor de bekostiging van de toezichttaken van de AFM en DNB geldt echter een bijzonder regime, dat is geregeld in de Wbft. Dit bijzondere regime treedt in de plaats van de meer algemene begrotingseisen van 28, eerste lid, van de Kaderwet. De uitzondering voor DNB van artikel 34 van de Kaderwet, dat betrekking heeft op de jaarrekening van een zbo, houdt verband met het feit dat DNB – zoals thans

¹⁴ Brief van de Minister van Financiën van 31 januari 2008, Kamerstukken II 2007/08, 25 268, nr. 56.

geregeld in artikel 6, eerste lid, van de Wbft (zie ook het voorgestelde nieuwe artikel 5, tweede lid, van die wet in artikel II, onderdeel B) – met betrekking tot haar toezichttaken geen jaarrekening, maar een verantwoording opstelt. Voor de achtergronden zij verwezen naar de toelichting bij artikel 6, eerste lid, van de Wbft.

Onderdeel D strekt ertoe het opschrift van afdeling 1.2.2 van de Wft (dat thans luidt "Rekening en verantwoording") in overeenstemming te brengen met de nieuwe inhoud van die afdeling. Daarbij wordt, in aansluiting bij het opschrift van hoofdstuk 3 van de Kaderwet, gekozen voor "Informatievoorziening, sturing en toezicht". Dit met het oog op het feit dat het financieel toezicht op de AFM en DNB – voor zover dienaangaande, gelet op de Kaderwet, nog bijzondere bepalingen nodig zijn – niet in de Wft, maar in de Wbft wordt geregeld.

In de onderdelen F en H wordt geregeld dat de artikelen 1:38 (zorgvuldige taakuitoefening door zbo), 1:41 (inlichtingenrecht van minister), 1:43 (taakverwaarlozingsbepaling) en 1:44 (evaluatiebepaling) van de Wft komen te vervallen. Aan deze artikelen bestaat geen behoefte meer, aangezien de desbetreffende onderwerpen reeds in de artikelen 19, 20, 23 en 39 van de Kaderwet zijn geregeld. Een uitzondering is artikel 1:42 van de Wft, dat betrekking heeft op de verstrekking van toezichtvertrouwelijke gegevens en inlichtingen aan de minister. Dit artikel wordt wel aangepast in verband met de Kaderwet (zie onderdeel D), maar kan niet komen te vervallen. Voor toezichtvertrouwelijke informatie geldt op grond van het Europees recht een strikt geheimhoudingsregime met een stelsel van limitatief omschreven uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht. Dit Europese regime voor toezichtvertrouwelijke informatie is (mede) geïmplementeerd in artikel 1:42 van de Wft, dat om die reden in stand moet blijven.

I

De voorgestelde wijziging van artikel 2:69 betreft een technische aanpassing.

J

Met dit onderdeel wordt uitvoering gegeven aan de motie Huizing/Blanksma.¹⁵ Deze motie verzoekt de regering de moreel-ethische verklaring die beleidsbepalers in het kader van de Code Banken¹⁶ (ook wel: de bankierseed) dienen af te leggen wettelijk te verankeren in de betrouwbaarheids- en geschiktheidstoets¹⁷ van bestuurders. Zie voorts paragraaf 2 onder d van het algemeen deel van de toelichting.

Het nieuwe tweede lid van artikel 3:8 maakt het mogelijk om de verankering nader uit te werken voor beleidsbepalers en leden van het orgaan dat is belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming op het niveau van een ministeriële regeling. In de ministeriële regeling zal de reikwijdte van deze norm nader worden bepaald en kunnen regels worden gesteld op welke wijze de eed of belofte dient te worden afgelegd en ondertekend. Er is voor een ministeriële regeling gekozen om enerzijds

¹⁵ Kamerstukken II 2010/11, 31 980, nr. 43.

¹⁶ Stcrt. 2009, 20060.

¹⁷ De motie spreekt van de deskundigheidstoets. Het begrip "deskundigheid" is naar aanleiding van het rapport van de Commissie DSB Bank (Scheltema) (*Kamerstukken II 2009/10, 32 432, nr.1.*) vervangen door "geschiktheid". Om deze reden zal het nieuwe begrip geschiktheid in het wetsvoorstel en deze toelichting reeds worden gehanteerd.

te waarborgen dat sprake is van een verankering in de regelgeving en anderzijds de bestaande open norm zoveel mogelijk in stand te laten. Deze open norm is momenteel uitgewerkt in de Beleidsregel deskundigheid 2011.¹⁸

K

Uit de wettekst van artikel 3:33 van de Wft blijkt niet dat het artikel betrekking heeft op financiële ondernemingen met zetel in Nederland. Deze omissie wordt met de voorgestelde wijziging hersteld.

L

Dit artikel wordt gewijzigd aangezien uit de wettekst van artikel 3:45 van de Wft niet blijkt dat het artikel van toepassing is op financiële ondernemingen met zetel in een staat die geen lidstaat is, die vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor hun bedrijf uitoefenen. Hetgeen artikel 3:33 bepaalt voor banken met zetel in Nederland die voornemens zijn naast de uitoefening van het bedrijf van bank beleggingsdiensten te verlenen of beleggingsactiviteiten te verrichten, regelt artikel 3:45 ten aanzien van het bijkantoor van een bank met zetel in een staat die geen lidstaat is.

M

De wijziging van artikel 3:53, eerste lid, betreft een taalkundige aanpassing.

N

Bij de implementatie van de richtlijn markten voor financiële instrumenten¹⁹ is in de memorie van toelichting bij artikel 5:32d opgenomen dat een verklaring van geen bezwaar (vvgb) die wordt verleend voor het verkrijgen van een gekwalificeerde deelneming in een exploitant van een gereguleerde markt, eveneens geldt voor het verkrijgen van een gekwalificeerde deelneming in een beleggingsonderneming die een multilaterale handelsfaciliteit exploiteert indien de marktexploitant en de beleggingsonderneming feitelijk dezelfde zijn.²⁰ Dit is destijds wel in de memorie van toelichting bij artikel 5:32d opgenomen, maar niet verwerkt in artikel 3:98 van de Wft. Artikel 3:98 regelt in welke gevallen artikel 3:95 van de Wft niet van toepassing is. De wijziging van artikel 3:98 van de Wft verankert hetgeen in de memorie van toelichting reeds was opgenomen. Indien een vvgb is verleend voor het houden, verwerven of vergroten van een gekwalificeerde deelneming in een marktexploitant op grond van artikel 5:32d, tweede lid, hoeft geen vvgb te worden aangevraagd voor een gekwalificeerde deelneming in een multilaterale handelsfaciliteit (het exploiteren van een multilaterale handelsfaciliteit is een beleggingsonderneming) indien de marktexploitant en de beleggingsonderneming feitelijk dezelfde onderneming zijn. DNB beoordeelt namelijk de aanvraag voor een gekwalificeerde deelneming in een beleggingsonderneming op basis van vergelijkbare criteria.

¹⁸ Stcrt. 2010, 20810.

¹⁹ Richtlijn nr. 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de Richtlijnen nr. 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad van de Europese Unie en van Richtlijn nr. 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie en houdende intrekking van Richtlijn 93/22/EEG van de Raad van de Europese Unie (PbEU 2004, L 145).

²⁰ Kamerstukken II 2006/07, 31 086, nr. 3, blz. 174.

O en P

Door de wijziging van artikel 3:108a van de Wet op het financieel toezicht wordt uitwerking gegeven aan een toezegging die aan de Eerste Kamer is gedaan tijdens de behandeling van het wetsvoorstel ter implementatie van de elektronischgeldrichtlijn.²¹

De Nederlandsche Bank moet vooraf in kennis worden gesteld van de verwerving van een gekwalificeerde deelneming in een elektronischgeldinstelling. Indien de Nederlandsche Bank bezwaren heeft tegen deze verwerving moet zij dit binnen acht weken kenbaar maken. De wijziging in artikel 3:110 zorgt ervoor dat artikel 3:108a ook van toepassing is op situaties waarbij een elektronischgeldinstelling met verklaring van ondertoezichtstelling is betrokken.

Q

Artikel 4:9, tweede lid, van de Wft bepaalt dat een financiële dienstverlener zorg dient te dragen voor de vakbekwaamheid van zijn werknemers en andere natuurlijke personen die zich onder zijn verantwoordelijkheid rechtstreeks bezighouden met het verlenen van financiële diensten aan consumenten of cliënten. Thans bepaalt de tweede volzin dat daartoe in ieder geval een zodanig aantal feitelijk leidinggevenden over voldoende vakbekwaamheid beschikt, dat de kwaliteit van de dienstverlening aan de consument of cliënt wordt gewaarborgd. Daarmee is de feitelijk leidinggevende thans het primaire aangrijpingspunt voor het waarborgen van de vakbekwaamheid binnen het bedrijf.

Uit een evaluatie van het vakbekwaamheidsbouwwerk²² volgt dat het accent bij de borging van de vakbekwaamheid vooral moet liggen bij de personen die zich binnen het bedrijf van de financiële dienstverlener rechtstreeks bezighouden met het verlenen van financiële diensten aan consumenten of cliënten (en dan met name de personen die de consumenten of cliënten adviseren)²³. De specifieke rol van de feitelijk leidinggevende bij de borging van de vakbekwaamheid binnen de financiële onderneming kan dan komen te vervallen. Om die reden wordt voorgesteld de tweede volzin van het tweede lid te schrappen.

Voor de toelichting bij het nieuwe zesde lid van artikel 4:9 wordt verwezen naar de toelichting bij onderdeel J.

R en S

De artikelen 4:14, tweede lid, en 4:15, tweede lid, van de Wft bevatten een grondslag om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels te stellen waarmee het mogelijk wordt voor de AFM om toezicht te houden op het productontwikkelings- en distributieproces van de betreffende financiële ondernemingen. De norm ten aanzien van het productontwikkelings- en distributieproces en de eisen die hier aan worden gesteld zullen bij middels lagere regelgeving worden uitgewerkt.

Omdat premiepensioeninstellingen, evenals degenen die het bedrijf van bank, financiële instelling of verzekeraar uitoefenen, op grond van artikel 3:17 van de Wft al gehouden zijn hun bedrijfsvoering zodanig in te richten dat een beheers-

²¹ Kamerstukken I, 32 826, 2011/2012, nr. C, pagina 2.

²² Bijlage bij Kamerstuk II, 32545, nr. 3.

²³ Zie voorstel in Kamerstuk II, 32545, nr. 3.

te en integere uitoefening van het bedrijf gewaarborgd is en zij wat betreft de niet-gedragstypische aspecten (waaronder de integriteitsaspecten) van de inrichting van de bedrijfsvoering onder toezicht van DNB staan, worden zij van de norm in het eerste lid van dit artikel uitgezonderd.

Met de toevoeging van premiepensioeninstellingen aan het derde lid van artikel 4:15 wordt het mogelijk om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen voor premiepensioeninstellingen ten aanzien van het waarborgen van ordelijke en transparante financiëlemarktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en zorgvuldige behandeling van cliënten of consumenten (de gedragstypische aspecten van de beheerste bedrijfsuitoefening)²⁴.

Met de wijziging van artikel 4:12 van de Wft komt de uitzondering van premiepensioeninstellingen voor de toepassing van 4:15 van de Wft te vervallen. Hierdoor wordt mogelijk gemaakt dat de reikwijdte van artikel 4:15 van de Wft wordt uitgebreid met premiepensioeninstellingen.

T

Met de wijziging van het vijfde lid van artikel 4:24 worden de mogelijkheden verruimd om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen ten aanzien van in dit artikel bedoelde kennis- en ervaringstoets en de waarschuwing die volgt indien de consument onvoldoende kennis en ervaring heeft om een product zonder advies af te sluiten. Het wordt hierdoor ook mogelijk om nadere regels te stellen aan de inhoud van de informatie. Zoals aangegeven wordt het ook mogelijk om regels te stellen met betrekking tot de inhoud en de vorm van de waarschuwing als bedoeld in het tweede en derde lid. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat deze waarschuwing in een voorgeschreven standaard dient te worden gegeven.

Het is mogelijk om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur andere financiële diensten aan te wijzen, voor welke een kennis- en ervaringstoets dient te worden toegepast en zo nodig een waarschuwing moet worden gegeven. Het zal daarbij in de eerste plaats gaan om het aanbieden van of bemiddelen in financiële producten die wat risico betreft kunnen worden gelijkgesteld met de financiële instrumenten bedoeld in de eerste situatie. Daarnaast kunnen andere financiële producten en diensten worden aangewezen die een significante impact (kunnen) hebben op de financiële huishouding van een consument of, complex van aard zijn of ten aanzien waarvan het anderszins wenselijk is om deze onder de reikwijdte van de onderhavige bepaling te brengen.

Het zesde lid wordt om technische redenen aangepast. "Kenbaar maken, bedoeld in het vierde lid, tweede volzin" wordt vervangen door "kenbaar maken, bedoeld in het vierde lid".

U

(Artikel 4:25a)

In het voorgestelde nieuwe artikel 4:25a wordt een grondslag geboden om bij algemene maatregel van bestuur regels met betrekking tot beloning of vergoe-

²⁴ Kamerstukken II 2005/06, 29 708, nr. 19, p. 505-506.

dingen voor financiële dienstverleners te stellen, alsmede bepaalde nader aan te wijzen provisie te verbieden.

Het eerste lid, onderdeel a, biedt een grondslag om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen met betrekking tot de beloning of vergoeding die de financiële dienstverlener in rekening brengt dan wel anderszins ten laste laat komen van de consument. Deze grondslag is tot nog toe opgenomen in de artikelen 4:72 en 4:73 van de wet. Onder de nieuwe grondslag vallen de beloningsregels voor onder meer adviseurs en bemiddelaars van bepaalde non-complexe schadeverzekeringen, de regels met betrekking tot de rechtstreekse beloning door consumenten en de regels voor de beloning van gevolmachtigd agenten. Per 1 januari 2012 geldt al een norm ten aanzien van commissies die worden betaald aan gevolmachtigd agenten. Die norm is gebaseerd op de algemene zorgvuldigheidnorm van art. 4:25 van de wet. Omwille van de inzichtelijkheid van de wet en de lagere regelgeving worden de regels met betrekking tot de beloning van alle financiële dienstverleners in één bepaling opgenomen. Daarmee zal deze bepaling vanaf de inwerkingtreding van dit artikel ook als grondslag voor de beloningsregels voor alle financiële dienstverleners, waaronder gevolmachtigd agenten, gelden.

In het eerste lid, onderdeel b, wordt zoals aangegeven de basis voor het zogenoemde provisieverbod neergelegd. Het gaat het om provisie die (middellijk) worden betaald of verschaft door de aanbieder aan adviseurs of bemiddelaars en waarvan de Minister heeft aangekondigd dat deze niet langer passen in een zuiver marktmodel. In het zuivere marktmodel betaalt de consument of cliënt rechtsreeks aan de dienstverlener voor financiële dienstverlening. Het verbod geldt voor bepaalde financiële producten die bij algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. De reikwijdte van het zogenoemde 'provisieverbod' wordt derhalve neergelegd in het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft.

(Artikel 4:25b)

Het voorgestelde nieuwe artikel 4:25b vervangt de informatiebepalingen uit de artikelen 4:72 en 4:73 van deze wet en breidt eveneens de informatieverplichtingen uit naar alle financiële dienstverleners met uitzondering van herverzekeringbemiddelaars, voor wie ingevolge artikel 4:18 eerste lid onderdeel a van de wet, deze afdeling niet geldt.

Naast het verbod op provisie van aanbieders aan bemiddelaars en adviseurs dat is aangekondigd voor bepaalde financiële producten, worden de informatieverplichtingen voor financiële dienstverlening inzake deze producten aangescherpt. Deze informatieverplichtingen, die nu slechts voor bemiddelaars en adviseurs van toepassing zijn, worden voor alle distributiekkanalen, dus ook voor aanbieders en (onder)gevolmachtigde agenten verplicht gesteld.²⁵ Tegelijkertijd worden bij algemene maatregel van bestuur de eisen aan de inhoud en vormgeving van het dienstverleningsdocument aangescherpt om de vergelijkbaarheid van de verschillende distributiekkanalen te vergroten. Het doel van het document is de consument of cliënt in staat te stellen een geïnformeerde beslissing te nemen ten aanzien van het type financiële dienstverlener.

²⁵ Zie in dit verband ook de brief aan de Tweede Kamer d.d. 13 april 2011, Kamerstukken II 2010/11, 31086, nr. 27.

In het artikel wordt een onderscheid gemaakt tussen de informatieverplichtingen die gelden voor financiële producten die vallen onder het provisieverbod en informatieverplichtingen inzake andere financiële producten. Bij deze laatste categorie kan gedacht worden aan informatieverplichtingen die gelden op grond van de Richtlijn Verzekeringsbemiddeling²⁶ die voorheen waren opgenomen in de artikelen 4:72 en 4:73 van de wet.

In het eerste lid van artikel 4:25b worden de informatieverplichtingen opgenomen voor dienstverlening inzake financiële producten die onder het zogenoemde 'provisieverbod' vallen. Deze informatieverplichtingen gelden voor aanbieders, waaronder aanbieders die zonder advies aanbieden (het zogenoemde *execution only* kanaal), adviseurs, bemiddelaars, gevolmachtigde agenten en ondergevolmachtigde agenten.

Onderdeel a van het eerste lid heeft betrekking op de aard en reikwijdte van de dienstverlening. In het onderdeel wordt de financiële dienstverlener verplicht om de consument te informeren over de aard en reikwijdte van de dienst, zodat de consument weet wat hij van de financiële dienstverlener mag en kan verwachten.

Voor financiële ondernemingen die een financiële dienst verlenen zonder daarbij te adviseren bestaat op grond van artikel 4:23, tweede lid, reeds de verplichting om kenbaar te maken aan de cliënt dat er geen advisering plaatsvindt. Wanneer de dienst slechts bestaat uit het aanbieden of bemiddelen zonder dat een advies wordt verstrekt, dient dit aan de consument duidelijk te worden gemaakt via het dienstverleningsdocument.

Het advies van een aanbieder heeft in de meeste gevallen een beperktere reikwijdte dan het advies van een adviseur of bemiddelaar. De aanbieder adviseert immers hoofdzakelijk over zijn eigen producten. Dit zal onder meer zichtbaar worden in het nieuwe dienstverleningsdocument.

Onderdeel b ziet op de wijze van beloning. Financiële dienstverleners dienen transparant te zijn over de manier waarop ze voor hun diensten worden beloond, bijvoorbeeld door middel van een uurtarief, een abonnement of, bij (onder)gevolmachtigde agenten, door commissie. Het betreft in elk geval informatie over het karakter van de beloning die bemiddelaars, adviseurs, gevolmachtigde agenten, en aanbieders ontvangen voor hun dienstverlening.

Onderdeel c heeft betrekking op de kosten van de dienstverlening. In dat onderdeel wordt bepaald dat informatie dient te worden verstrekt over de kosten van de dienstverlening die de consument of cliënt betaalt. Deze informatie is essentieel om als consument de kosten van de verschillende soorten dienstverlening en distributiekanaal te kunnen vergelijken. Hiermee wordt beoogd een transparante en vergelijkbare markt voor financiële producten en daarmee gepaard gaande dienstverlening te stimuleren, zodat consumenten verschillende distributiekanaal kunnen vergelijken en een goed geïnformeerde beslissing kunnen nemen over welke dienstverlening ze wensen. In het kader van een gelijk speelveld tussen aanbieders en andere financiële dienstverleners zullen aanbieders in ieder geval transparant moeten zijn over de kosten van activitei-

²⁶ Richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringbemiddeling.

ten die zij uitvoeren en die grosso modo tevens door adviseurs en bemiddelaars worden uitgevoerd.

In onderdeel d wordt geregeld dat de financiële dienstverlener de consument dient te informeren over belangen die van invloed kunnen zijn op zijn dienstverlening. Om een advies op waarde te kunnen schatten dient de consument bekend te zijn met de prikkels die de financiële dienstverlener (mogelijk) heeft om bepaalde producten juist wel of niet in zijn advies te betrekken.

De meest in het oog springende vorm van belangen zijn contractuele of vennootschappelijke belangen. Adviseurs (die niet zelf aanbieden), bemiddelaars en (onder)gevolmachtigde agenten kunnen contractueel zijn gebonden om slechts voor een of meerdere specifieke aanbieders te bemiddelen of te adviseren.

Daarnaast is van belang dat transparantie wordt verleend over bepaalde eigendomsverhoudingen met een aanbieder of de moedermaatschappij van een aanbieder. Deze informatieverplichtingen komen uit de Richtlijn Verzekeringbemiddeling en waren voorheen opgenomen in de artikelen 4:72 en 4:73 van de wet. Deze specifieke onderdelen van de informatieplicht ten aanzien van belangen zullen worden uitgewerkt in het Bgfo.

Ook aanbieders kunnen binnen het eigen productassortiment belang hebben bij het adviseren van specifieke producten of productgroepen. De consument zal zich niet altijd bewust zijn dat belangen van de aanbieder ook op dat niveau een effect kunnen hebben op de advisering, en de uitkomst van de advisering voor de consument.

Zoals reeds aangegeven worden deze informatieverplichtingen op grond van het eerste lid, onderdeel e, op het niveau van algemene maatregel van bestuur nader uitgewerkt. Ook is het mogelijk dat bij algemene maatregel van bestuur andere onderwerpen worden aangewezen waarover transparantie moet worden geboden, zodat de consument nader wordt ondersteund bij zijn keuze voor een financiële dienstverlener.

De informatieverplichtingen in het eerste lid gelden voor dienstverlening ten aanzien van financiële producten die niet onder het 'provisieverbod' vallen.

Ten aanzien van de onderdelen waarover ingevolge het eerste lid eveneens transparantie moet worden geboden wordt verwezen naar de toelichting bij de betreffende onderdelen in het eerste lid.

In aanvulling op de wijze van beloning kunnen de financiële dienstverleners, bedoeld in dit lid, worden verplicht om in bepaalde gevallen transparant te zijn over de hoogte van de beloning. De mate van transparantie en de gevallen waarin transparantie dient te worden geboden, worden op niveau van algemene maatregel van bestuur bepaald.

In het derde lid wordt de mogelijkheid opgenomen om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen met betrekking tot de in het eerste lid bedoelde informatie. Zowel over de inhoud, vormgeving, als (moment van) de verstrekking van de informatie kunnen nadere eisen worden gesteld. Daar worden de specifieke informatieverplichtingen ten aanzien van verschillende financiële dienstverleners en verschillende financiële producten nader bepaald.

In het vierde lid wordt de mogelijkheid opgenomen om, wanneer sprake is van meerdere dienstverleners in de distributieketen van aanbieder naar consument, bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen over wie de informatie uit het eerste lid aan de consument verstrekt. Zo ligt het bijvoorbeeld niet voor de hand dat een bemiddelaar die geen enkel contact met de consument of cliënt heeft, maar wel in de keten van dienstverlening zit, zelf informatie zou moeten verstrekken aan de consument. In een dergelijke situatie kan bij algemene maatregel van bestuur worden bepaald dat de verplichting om deze informatie aan de consument te verstrekken niet op deze bemiddelaar rust.

V

Per abuis was in Wijzigingswet financiële markten 2010 in artikel VIIIc van die wet, 4:71e opgeschreven als 4:17e en het woord aanbieder opgeschreven als arbeider. Beide omissies worden hierbij hersteld.

W

Tijdens de behandeling van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is in die wet bij amendement een wijziging van de Wft opgenomen²⁷. De Wft wordt onder andere gewijzigd door de toevoeging van artikel 4:71f. Dit artikel regelt dat een verzoeker als bedoeld in artikel 1 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening het recht heeft om een basisbankrekening te openen, indien hij bij geen enkele bank over een betaalrekening beschikt. Hij kan zich daartoe in beginsel tot elke bank wenden. De aangezochte bank is, behoudens de in artikel 4:71g Wft opgenomen weigeringsgronden, vervolgens verplicht om hem een basisbankrekening te verstrekken.

In artikel 4:71f Wft is niet de beperking opgenomen dat de bovengenoemde verplichting alleen geldt voor banken die betaalrekeningen aan consumenten aanbieden. Als gevolg hiervan worden ook andere banken, zoals spaar- en zakenbanken, die zich niet richten op consumenten die een betaalrekening willen openen, onbedoeld genoodzaakt aan deze verplichting te voldoen wanneer een verzoeker zich tot hen wendt. Dit terwijl hun bedrijfsvoering daartoe niet is ingericht. De voorgestelde wijziging van artikel 4:71f strekt ertoe de verplichting tot het verstrekken van een basisbankrekening te beperken tot de banken die wel geëquipeerd zijn om dergelijke betaalrekeningen te verstrekken.

X

Afdeling 4.3.2 en paragraaf 4.3.3.1 (en daarmee de artikelen 4:72 en 4:73) kunnen vervallen, omdat in het nieuwe artikel 4:25a de informatieverplichtingen voor alle financiële dienstverleners, inclusief bemiddelaars en adviseurs op uniforme wijze worden geregeld.

Y

Dit onderdeel wijzigt artikel 5:4 van de Wft. In dat artikel is een aantal uitzonderingen op de in artikel 5:2 van die wet neergelegde prospectusplicht opgenomen. Eén van die uitzonderingen is de zogenaamde conversie-uitzondering

²⁷ Kamerstukken II 2010/2011, 32291, nr. 50

van artikel 5:4, aanhef en onderdeel g, van de Wft.²⁸ Op grond van die uitzondering is artikel 5:2 niet van toepassing op het toelaten tot de handel - op een in Nederland gelegen of functionerende gereguleerde markt - van aandelen of certificaten daarvan die voortkomen uit de conversie of het omruilen van andere effecten of uit de oefening van aan andere effecten verbonden rechten, indien die aandelen of certificaten daarvan van dezelfde categorie of klasse zijn als de aandelen of certificaten daarvan die reeds tot de handel op dezelfde gereguleerde markt zijn toegelaten. Voorgesteld wordt een lid toe te voegen aan artikel 5:4. Op grond van het nieuwe tweede lid van artikel 5:4 kan de AFM, met het oog op belangen die artikel 5:2 beoogt te beschermen, bepalen dat de conversie-uitzondering niet van toepassing is ten aanzien van aandelen of certificaten die voortkomen uit een dergelijke conversie of omruiling. Van de in artikel 5:4, tweede lid, neergelegde bevoegdheid kan de AFM alleen gebruik maken, indien ten aanzien van de "oorspronkelijke" effecten ook reeds artikel 5:3, eerste lid, of 5:4, eerste lid, of een vrijstelling op grond van artikel 5:5, eerste lid, van toepassing is of is geweest. Artikel 5:4, tweede lid, ziet derhalve op situaties waarin meerdere uitzonderingen op of vrijstellingen van de prospectusplicht op elkaar zijn gestapeld. De achtergrond van de wijziging van artikel 5:4 wordt hierna toegelicht.

De AFM en de toezichthoudende instanties van andere lidstaten hebben geconstateerd dat in bepaalde situaties toepassing van de conversie-uitzondering in strijd kan zijn met de belangen die de prospectusplicht beoogt te beschermen.²⁹ Het betreft situaties waarin aandelen worden uitgegeven waardoor de aard van de uitgevende instelling materieel wijzigt, terwijl vanwege de uitzondering op of vrijstelling van de prospectusplicht voor beleggers geen informatie met betrekking tot de betreffende emissie beschikbaar is. Dat is bijvoorbeeld het geval als ter financiering van een uitbreiding van een uitgevende instelling converteerbare aandelen, veelal aandelen van een speciaal daarvoor gecreëerde klasse, in een zogenaamde private placement aan minder dan 100 personen of aan gekwalificeerde beleggers worden aangeboden (vgl. artikel 5:3, eerste lid, aanhef en onderdeel b, Wft) en vervolgens de uit de conversie van die (converteerbare) aandelen voortkomende aandelen worden toegelaten op een in Nederland gelegen of functionerende gereguleerde markt. Als gevolg van die transacties kan, bezien over een periode van twaalf maanden, het aantal tot de handel op een gereguleerde markt toegelaten aandelen met meer dan tien procent toenemen zonder dat terzake een (goedgekeurde) prospectus algemeen verkrijgbaar is gesteld (vgl. artikel 5:4, aanhef en onderdeel a, Wft). Aan beleggers zal in een dergelijke situatie evenmin informatie ter beschikking worden gesteld over risico's die het gevolg (kunnen) zijn van de gefinancierde uitbreiding van de uitgevende instelling zoals een mogelijke verwatering van hun aandelenbezit of over de verklaring inzake het werkkapitaal, bedoeld in Bijlage III, onderdeel 3.1., van de prospectusverordening.

Gelet op de mogelijke impact van een situatie zoals hiervoor beschreven, is het van belang dat de beleggers door middel van een (goedgekeurde) prospectus worden geïnformeerd over de gevolgen daarvan voor het vermogen, de financiële positie, het resultaat en de vooruitzichten van de betrokken uitgevende instelling (vgl. artikel 5:13, eerste lid, Wft). In verband hiermee bepaalt het

²⁸ Artikel 5:4, aanhef en onderdeel g, van de Wft implementeert artikel 4, tweede lid, onderdeel g, van de richtlijn prospectus.

²⁹ Zie Frequently Asked Questions, Prospectuses: common positions agreed by ESMA Members, 13th updated version – June 2011, ESMA/2011/85, Parijs, 2011, blz. 25/6.

nieuwe tweede lid van artikel 5:4 van de Wft - kort samengevat - dat de AFM kan bepalen dat de conversie-uitzondering niet van toepassing is.

Z

De wijziging van artikel 5:20, vijfde lid, Wft betreft het herstel van een foutieve verwijzing. Dat lid regelt een verplichting tot het doen van een vrijstellingsvermelding in de gevallen genoemd in artikel 5:3, eerste lid, aanhef en onderdeel b, c, d of e, van de Wft waarbij zonder goedgekeurd prospectus effecten aan het publiek worden aangeboden. Deze verplichting geldt voor aanbiedingen van effecten waarvoor de AFM bevoegd is goedkeuring te verlenen van het prospectus (of bevoegd zou zijn tot goedkeuring van het prospectus als er geen vrijstelling had gegolden).

AA

De voorgestelde wijziging van het tweede lid van artikel 5:21 van de Wft herstelt een omissie bij de implementatie van artikel 14, eerste lid, van de richtlijn prospectus in die wet. Het richtlijnartikel ziet namelijk uitsluitend op prospectussen die betrekking hebben op het aanbieden van effecten aan het publiek, en niet op prospectussen die betrekking hebben op de toelating van effecten tot de handel op een gereguleerde markt zonder dat er sprake is van een aanbieding van effecten aan het publiek.

BB en CC

De richtlijn transparantie³⁰ en de richtlijn betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders in beursgenoteerde vennootschappen (hierna: richtlijn aandeelhoudersrechten)³¹ kennen gelijklopende voorschriften omtrent informatieverstrekking aan aandeelhouders. Om te voorkomen dat er twee verschillende openbaarmakingsmomenten zouden ontstaan, is via een nota van wijziging bij de Wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet op het financieel toezicht ter uitvoering van richtlijn nr. 2007/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 11 juli 2007 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders in beursgenoteerde vennootschappen (PbEU L 184) gekozen voor één openbaarmakingsmoment.³²

De voornoemde nota van wijziging heeft ertoe geleid dat enkele bepalingen uit de Wft die voortvloeien uit de implementatie van de richtlijn aandeelhoudersrechten van toepassing zijn op uitgevende instellingen die niet onder het toepassingsbereik van laatstgenoemde richtlijn vallen, maar wel onder het toepassingsbereik van de richtlijn transparantie. Als gevolg hiervan worden de hiervoor bedoelde uitgevende instellingen onbedoeld aan andersoortige voorschriften onderworpen dan die uit hoofde van de richtlijn transparantie. Zo is op de hiervoor bedoelde uitgevende instellingen ten onrechte de termijn van 42 dagen uit artikel 5:25ka, eerste lid, aanhef, van de Wft van toepassing.

³⁰ Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG (PbEU 2005, L 390).

³¹ Richtlijn 2007/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 11 juli 2007 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders in beursgenoteerde vennootschappen (PbEU 2007, L 184).

³² Kamerstukken II 2008-09, 31746, nr. 8.

De voorgestelde wijziging herstelt deze omissie en zorgt ervoor dat de voorschriften omtrent informatieverstrekking aan aandeelhouders in overeenstemming zijn met zowel de richtlijn transparantie als de richtlijn aandeelhoudersrechten. Met de voorgestelde wijziging wordt bewerkstelligd dat de bepalingen die voortvloeien uit de implementatie van de richtlijn aandeelhoudersrechten zien op uitgevende instellingen waarvan aandelen zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt en die zetel hebben in Nederland. En dat de bepalingen die voortvloeien uit de implementatie van de richtlijn transparantie van toepassing zijn op uitgevende instellingen waarvan effecten zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt en die Nederland als lidstaat van herkomst hebben. Om dubbele regelingen te voorkomen vloeit uit artikel 5:25j, vijfde lid, van de Wft voort dat indien een uitgevende instelling zowel zijn zetel als zijn lidstaat van herkomst in Nederland heeft niet artikel 5:25k, vierde lid, onderdelen a en b van toepassing is, maar artikel 5:25ka.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in het bij de Tweede Kamer aanhangige voorstel van wet tot Wijziging van de Wet op het financieel toezicht, de Wet giraal effectenverkeer en het Burgerlijk Wetboek naar aanleiding van het advies van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code van 30 mei 2007 in artikel 5:25j een derde lid wordt ingevoegd. In het onderhavige wetsvoorstel wordt uitgegaan van eerdere inwerkingtreding van het voorstel van wet tot Wijziging van de Wet op het financieel toezicht, de Wet giraal effectenverkeer en het Burgerlijk Wetboek naar aanleiding van het advies van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code van 30 mei 2007.

DD

Dit betreft een technische aanpassing. Bedoeld wordt afdeling 5.2.2. en niet paragraaf 5.2.2.

EE

Dit betreft een technische aanpassing. In artikel 5:28 van de Wft is bepaald dat voor de toepassing van het ingevolge paragraaf 5.2.2. bepaalde onder marktexploitant wordt verstaan: een marktexploitant waaraan een vergunning als bedoeld in artikel 5:26, eerste lid, is verleend. Derhalve kan in de artikel 5:31, eerste lid, worden volstaan met de term "marktexploitant".

FF

Artikel 5:32d van de Wft regelt de verklaring van geen bezwaar voor een gekwalificeerde deelneming in een marktexploitant.

Voor de wijziging van het eerste lid wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 5:31.

De opsomming in artikel 5:32d, tweede lid, van de Wft is nu vanwege het gebruik van het woord "en", een cumulatieve opsomming. Dit betekent dat de Minister van Financiën een verklaring van geen bezwaar uitsluitend kan weigeren indien aan de onderdelen a tot en met c is voldaan.

Echter, ieder onderdeel is voldoende reden om een verklaring van geen bezwaar niet te verlenen. Het is daarom wenselijk het tweede lid zo te formuleren dat het een alternatieve opsomming wordt, net als in artikel 3:100, eerste lid, van de Wft. In artikel 3:100, eerste lid, wordt aangegeven wanneer de verklaring van geen bezwaar voor een gekwalificeerde deelneming in onder meer een beleggingsonderneming kan worden geweigerd.

GG

In het eerste lid van artikel 5:70 van de Wft is de zogeheten biedplicht opgenomen. Op grond van die bepaling is een persoon die overwegende zeggenschap verkrijgt in een naamloze vennootschap met statutaire zetel in Nederland verplicht een openbaar bod uit te brengen. De voorgestelde wijziging van artikel 5:70, eerste lid, verduidelijkt dat een persoon die overwegende zeggenschap verkrijgt meteen na het verkrijgen van deze overwegende zeggenschap kan aankondigen dat hij een verplicht bod zal uitbrengen en hiertoe niet eerst de afloop van de gratieperiode hoeft af te wachten. Indien een persoon overwegende zeggenschap verkrijgt en hij reeds op het moment van verkrijging of gedurende de gratieperiode weet dat hij geen gebruik zal maken van de (resterende duur van de) gratieperiode om het belang af te bouwen tot onder de biiddrempel, ligt het in de rede dat hij dit alsdan onverwijld kenbaar maakt.

HH

Artikel 5:71, eerste lid, onderdeel b, van de Wft bepaalt dat de biedplicht niet langer van toepassing is wanneer een bieder overwegende zeggenschap verkrijgt als gevolg van gestanddoening van een vrijwillig openbaar bod dat tot alle aandeelhouders was gericht en op al hun aandelen en met medewerking van de doelvennootschap uitgegeven certificaten van aandelen betrekking had. In een dergelijke situatie hebben alle aandeelhouders immers reeds de mogelijkheid gehad hun aandelen aan te bieden en "uit te stappen". Hieraan wordt thans toegevoegd dat deze uitzondering op de biedplicht alleen geldt indien de bieder als gevolg van deze gestanddoening meer dan 50 procent van de stemrechten in de algemene vergadering van de doelvennootschap kan uitoefenen. Het kan immers niet uitgesloten worden dat een bieder de biedplicht tracht te omzeilen door bij uitzonderlijke marktomstandigheden een kunstmatig lage prijs te bieden waardoor hij – mede gelet op de uitzonderlijke marktomstandigheden – net voldoende aandeelhouders over de streep kan trekken zodat hij (net) meer dan 30 procent van de stemrechten kan uitoefenen en is vrijgesteld van de biedplicht. Hoewel deze kans – gelet op de bestaande waarborgen in de biedingsregels – niet groot wordt geacht, wordt dit thans voorkomen door de voorwaarde dat de betreffende uitzondering op de biedplicht alleen van toepassing is indien de bieder als gevolg van de gestanddoening van het vrijwillig bod meer dan 50% van de stemrechten kan uitoefenen.

II

Het nieuwe artikel 5:72a van de Wft is gericht op bevordering van de transparantie en adequate werking van de effectenmarkt. Weliswaar voorziet artikel 5:70, eerste lid, van de Wft reeds in de verplichting voor degene die overwegende zeggenschap verkrijgt om onverwijld aan te kondigen dat hij een verplicht bod dient uit te brengen. Artikel 5:70, eerste lid, van de Wft bepaalt echter ook dat deze aankondiging van het bod – waarmee derhalve de termijnen van het biedingstraject zoals die nader zijn uitgewerkt in het Besluit openbare biedingen Wft een aanvang nemen – eerst dient plaats te vinden na de zogenoemde 'gratieperiode' van artikel 5:72, eerste lid, van de Wft (voor de aanpassing van artikel 5:70, eerste lid, van de Wft op dit punt wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij dat artikel). Het onderhavige artikel voorziet erin dat een natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap daaraan voorafgaand, derhalve reeds op het moment van verkrijging van overwe-

gende zeggenschap, onverwijld een openbare mededeling moet doen indien overwegende zeggenschap wordt verkregen. Het tweede lid van artikel 5:72 van de Wft bepaalt dat deze natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap eveneens onverwijld een openbare mededeling moet doen indien (i) de verworven overwegende zeggenschap binnen de 'gratieperiode' van artikel 5:72, eerste lid, van de Wft wordt verloren c.q. wordt afgebouwd, (ii) een verzoek bij de ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam (hierna: de OK) wordt ingediend om te worden ontheven van de biedplicht als bedoeld in artikel 5:72, tweede of derde lid, van de Wft of (iii) de OK over voormelde verzoeken een uitspraak heeft gedaan. De verplichting tot het doen van voormelde openbare mededelingen kan worden afgedwongen door de in artikel 5:73, eerste lid, van de Wft genoemde personen (vergelijk de toelichting op het nieuwe vijfde lid van artikel 5:73 van de Wft). Ingevolge artikel 5:70, tweede lid, van de Wft zijn de artikelen 1:72 en 1:74 van de Wft niet van toepassing op het bepaalde in onderhavig artikel 5:72a.

Indien een natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap overwegende zeggenschap verkrijgt en hij reeds op dat moment van verkrijging weet dat (i) er sprake is van een vrijstelling van de biedplicht of (ii) al dan niet gebruik zal worden gemaakt van de gratieperiode om het belang af te bouwen tot onder de biiddrempel, ligt het in de rede dat deze persoon of vennootschap dit kenbaar maakt in de openbare mededeling over het verkrijgen van de overwegende zeggenschap als bedoeld in artikel 5:72a, eerste lid, van de Wft. Uiteraard staat het deze persoon of vennootschap vrij in deze openbare mededeling meteen aan te kondigen dat hij een verplicht bod zal uitbrengen indien hij hier toe wenst over te gaan en de gratieperiode niet wil afwachten. Verwezen wordt naar de toelichting op de aanpassing van het eerste lid van artikel 5:70 van de Wft.

JJ

Deze wijziging behelst de toevoeging van een nieuw vijfde lid aan artikel 5:73 van de Wft en hangt samen met de introductie van het nieuwe artikel 5:72a van de Wft. Artikel 5:72a van de Wft voorziet erin dat reeds op het moment van verkrijging van overwegende zeggenschap, onverwijld een openbare mededeling moet worden gedaan over het verkrijgen van de overwegende zeggenschap. Voorts voorziet artikel 5:72a van de Wft erin dat onverwijld een openbare mededeling moet worden gedaan indien (i) de verworven overwegende zeggenschap binnen de 'gratieperiode' van artikel 5:72, eerste lid, van de Wft wordt verloren c.q. wordt afgebouwd, (ii) een verzoek bij de ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam (hierna: de OK) wordt ingediend om te worden ontheven van de biedplicht als bedoeld in artikel 5:72, tweede of derde lid, van de Wft of (iii) de OK over voormelde verzoeken een uitspraak heeft gedaan. Het nieuwe vijfde lid van artikel 5:73 van de Wft introduceert de mogelijkheid dat de personen, bedoeld in artikel 5:73, eerste lid, van de Wft de OK kunnen verzoeken om te bevelen dat voormelde openbare mededelingen worden gedaan. Voor een nadere toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 5:72a van de Wft.

KK

Het tweede lid van artikel 5:74 van de Wft regelt in welke situaties de AFM bevoegd is tot goedkeuring van een biedingsbericht. Daarmee is uitvoering

gegeven aan artikel 4, tweede lid, van de overnamerichtlijn³³ (hierna: de richtlijn). De richtlijn is evenwel niet van toepassing op zogenaamde open end beleggingsinstellingen: beleggingsinstellingen waarvan de rechten van deelneming op verzoek van de houder ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald. In Nederland geldt wel een nationaal regime voor biedingen op open-end beleggingsinstellingen. Zodoende zou de situatie zich kunnen voordoen dat de toezichthoudende instantie van de lidstaat, waar een open end beleggingsinstelling haar zetel heeft en waar de effecten van de beleggingsinstelling zijn toegelaten tot een gereguleerde markt (evenals in Nederland), niet bevoegd is een biedingsbericht op de effecten van de doelvennootschap – de open end beleggingsinstelling – goed te keuren omdat de betreffende lidstaat hiervoor geen nationale regeling heeft getroffen, terwijl de AFM op grond van het huidige artikel 5:74, tweede lid, van de Wft evenmin het biedingsbericht kan goedkeuren. Dit zou betekenen dat een openbaar bod op een dergelijke open end beleggingsinstelling in Nederland niet zou kunnen worden uitgebracht. Dat is een onwenselijke situatie. Om die reden wordt voorgesteld onderdeel f aan artikel 5:74, tweede lid van de Wft, toe te voegen. Op grond van dat onderdeel is de AFM bevoegd het biedingsbericht goed te keuren dat betrekking heeft op een open end beleggingsinstelling met een zetel in een andere lidstaat waarvan de effecten zijn toegelaten tot een gereguleerde markt in Nederland en in die andere lidstaat.

LL en MM

De wijzigingen in de bijlagen bij de artikelen 1:79 en 1:80 van de Wft betreffen het herstel van foutieve verwijzingen en het toevoegen van ontbrekende verwijzingen.

ARTIKEL II

A tot en met D

Deze onderdelen voorzien in de benodigde aanpassingen van de Wbft in verband met het van toepassing worden van de Kaderwet zbo's. Diverse (onderdelen van) artikelen kunnen komen te vervallen, omdat daarin reeds door de Kaderwet wordt voorzien. Voorbeelden van bepalingen die kunnen vervallen zijn de thans in de artikelen 2 en 5 van de Wbft opgenomen regels betreffende de begroting en de jaarrekening. Een ander voorbeeld is artikel 3 van de Wbft inzake tussentijdse aanmerkelijke verschillen. Vanwege het bijzondere regime dat geldt voor de bekostiging van het financieel toezicht, kunnen de artikelen 2 tot en met 8 van de Wbft echter niet volledig worden geschrapt. Deels bevatten die artikelen aanvullingen ten opzichte van de Kaderwet (zoals het voorschrift dat goedkeuring van de begroting of jaarrekening niet wordt onthouden, dan nadat de toezichthouder in de gelegenheid is gesteld om die begroting of jaarrekening aan te passen; zie de voorgestelde nieuwe artikelen 3, eerste lid, en artikel 6, eerste lid), deels ook gaat het om afwijkingen van de Kaderwet. Gewezen zij bijvoorbeeld op de verplichting voor de AFM en DNB om reeds voor 15 maart een jaarverslag op te stellen (zie nieuwe artikel 8, eerste lid), terwijl artikel 18 van de Kaderwet uitgaat van 1 juli.

³³ Richtlijn 2004/25/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende het openbaar overnamebod (PbEU 2004, L 142).

Voor een volledig overzicht van de aanpassingen van de Wbft wordt verwezen naar onderstaande tabel, waarin zowel de bestaande situatie als de toekomstige situatie is weergegeven.

Aanpassingen Wbft in verband met Kaderwet zbo's

Huidige artikelen Wbft	Gewijzigde tekst i.v.m. Kaderwet
Artikel 1 (definities)	Ongewijzigd
Artikel 2 (begroting)	
eerste lid	Vervalt i.v.m. artikelen 26 en 27, eerste lid, Kaderwet
tweede lid	Artikel 2, tweede lid, Wbft
derde lid	Vervalt i.v.m. artikel 27, tweede lid, Kaderwet
vierde lid	Vervalt i.v.m. artikel 27, vierde lid, Kaderwet; zie voorts artikel 2, derde lid, Wbft
vijfde lid	Artikel 2, eerste lid, Wbft in samenhang met artikel 29, eerste lid, Kaderwet
zesde lid	Eerste volzin vervalt i.v.m. artikel 29, tweede lid, Kaderwet; zie voorts artikel 3, eerste lid, Wbft
zevende lid	Artikel 3, tweede lid, Wbft
achtste lid	Artikel 3, derde lid, Wbft
Artikel 3 (tussentijdse aanmerkelijke verschillen)	Vervalt i.v.m. artikel 30 Kaderwet
Artikel 4 (regels betreffende inrichting begroting)	Ongewijzigd
Artikel 5 (jaarrekening AFM)	
eerste lid	Artikel 5, eerste lid, Wbft in samenhang met artikel 34, eerste lid, Kaderwet
tweede lid	Vervalt i.v.m. artikel 35, eerste lid, Kaderwet
derde lid	Artikel 5, derde lid, Wbft in samenhang met artikel 35, tweede lid, Kaderwet
vierde lid	Vervalt i.v.m. artikel 35, derde lid, Kaderwet
vijfde lid	Vervalt i.v.m. artikel 35, vierde lid, Kaderwet
zesde lid	Artikel 5, vierde lid, Wbft
zevende lid	Eerste volzin vervalt i.v.m. artikel 34, derde lid, Kaderwet; zie voorts artikel 6, eerste lid, Wbft
achtste lid	Artikel 6, tweede lid, Wbft
Artikel 6 (financiële verantwoording DNB)	
eerste lid	Artikel 5, tweede lid, Wbft

tweede lid	Artikel 5, tweede lid, Wbft jo. artikel 35, tweede lid, Kaderwet
derde lid	Artikel 5, tweede lid, Wbft jo. artikel 35, derde lid, Kaderwet
vierde lid	Artikel 5, tweede lid, jo. Wbft artikel 35, vierde lid, Kaderwet
vijfde lid	Artikel 5, vierde lid, Wbft
zesde lid	Eerste volzin vervalt i.v.m. artikel 34, derde lid, Kaderwet; zie voorts artikel 6, eerste lid, Wbft
zevende lid	Artikel 6, tweede lid, Wbft
Artikel 7 (exploitatiesaldo)	Inhoudelijk ongewijzigd
Artikel 8 (jaarverslag)	
eerste lid	Artikel 8, eerste lid, Wbft in samenhang met artikel 18 Kaderwet
tweede lid	Vervalt in verband met artikel 19, derde lid, Kaderwet
derde en vierde lid	Ongewijzigd
Artikelen 9 e.v.	(Inhoudelijk) ongewijzigd

E en F

De implementatie van de Herziane elektronischgeldrichtlijn (2009/110/EG)³⁴ heeft er voor gezorgd dat het aantal eenmalige toezichthandelingen voor elektronischgeldinstellingen (egi's) is gereduceerd tot één, te weten de behandeling van een aanvraag tot verlening van een vergunning als bedoeld in artikel 2:10a van de Wet op het financieel toezicht. Bijgevolg komen drie in bijlage I van de Wbft opgenomen eenmalige toezichthandelingen te vervallen.

Per 1 juli 2012 wordt de Wet inzake de geldtransactiekantoren (Wgt) ingetrokken. Het toezicht op deze kantoren is vanaf dat moment geheel geregeld in de Wft. Tegelijkertijd wordt niet meer gesproken over 'geldtransactiekantoor' maar over 'wisselinstelling'. Bijlage I en II van de Wbft moeten hierop worden aangepast. In bijlage I vervallen de tarieven die verwijzen naar de Wgt. Hiervoor in de plaats komt een tarief dat verwijst naar de artikelen 2:54i en 2:54l van de Wft. Een verwijzing die ook wordt opgenomen in Bijlage II. Tevens wordt voorgesteld het tarief voor de behandeling van een aanvraag tot verlening van een vergunning voor de uitoefening van het bedrijf van elektronischgeldinstelling gelijk te doen zijn aan dat van een aanvraag voor het mogen uitoefenen van het bedrijf van betaaldienstverlener. De implementatie van de Herziane elektronischgeldrichtlijn heeft namelijk het karakter van het toezicht op elektronischgeldinstellingen gewijzigd. Die wijziging pleit er voor om de Egi's in bijlage II van de Wbft onder te brengen in de categorie van de betaal-

³⁴ Wijziging van de Wet op het financieel toezicht en enige andere wetten ter implementatie van richtlijn nr. 2009/110/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toegang tot, de uitoefening van en het prudentieel toezicht op de werkzaamheden van instellingen voor elektronisch geld, tot wijziging van de Richtlijnen 2005/60/EG en 2006/48/EG en tot intrekking van Richtlijn 2000/46/EG (PbEU L267)

instellingen (thans maken de egi's deel uit van de categorie waarin ook banken en clearinginstellingen zijn opgenomen). Deze overheveling heeft geen gevolgen voor de procentuele aandelen waarin de toezichtcategorieën bijdragen in de financiering van de toezichthouder.

ARTIKEL III

A tot en met C

Deze onderdelen houden verband met het van toepassing worden van de Kaderwet zbo's. Evenals in de Wft kunnen de artikelen 1:9 (zorgvuldige taakuitoefening door zbo), 1:11 (inlichtingenrecht van minister) en 1:13 (taakverwaarlozingsbepaling) vervallen en wordt het artikel met betrekking tot het verstrekken van toezichtvertrouwelijke informatie (artikel 1:12) aangepast.

D

Dit onderdeel strekt tot herstel van een onjuiste verwijzing in artikel 1:14, eerste en tweede lid. In die leden had niet naar het eerste lid van artikel 3:9, maar naar het tweede lid van dat artikel moeten worden verwezen.

E

Bij nota van wijziging bij het wetsvoorstel aansprakelijkheidsbeperking DNB en AFM en bonusverbod staatsgesteunde ondernemingen (Kamerstukken II 2011/12 33058, nr. 5) zijn bepalingen inzake het bonusverbod bij staatsgesteunde instellingen in dat wetsvoorstel opgenomen. Bij die gelegenheid is ook de citeertitel aangepast in verband met opname van die nieuwe bepalingen. Verzuimd is echter de verwijzing in artikel 10:10a van de Wet financiële markten BES in verband hiermee aan te passen. Door middel van deze wijziging wordt dit hersteld.

ARTIKEL IV

A

Dit onderdeel wijzigt artikel 3:159ah. Thans geeft artikel 3:159ah de bedoeling niet geheel correct weer. Door middel van de voorgestelde wijziging wordt dit hersteld. Beoogd is te bepalen dat ook op bijkantoren in Nederland van een bank of verzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is, de regeling van toepassing is, zij het met enkele beperkingen. De eerste beperking is dat het bij een activa/passiva-overdracht slechts activa en passiva kan betreffen die zich in Nederland bevinden of waarop Nederlands recht van toepassing is. Die beperking geldt voor in Nederland gelegen bijkantoren van alle banken of verzekeraars met zetel in een staat die geen lidstaat is. Naar de letter was in het wetsvoorstel evenwel bepaald dat activa en passiva slechts van die banken kunnen worden overgedragen die onder het Nederlandse depositogarantiestelsel vallen.

De tweede beperking is dat de aandelenoverdracht niet mogelijk is ten aanzien van in Nederland gelegen bijkantoren van een bank of verzekeraar met zetel in

een Staat die geen lidstaat is. Deze beperking wordt in zoverre gewijzigd, dat is bepaald het overdrachtsplan geen betrekking kan hebben op door de bank of verzekeraar uitgegeven aandelen. De gecursiveerde woorden zijn toegevoegd. Daarmee wordt aangesloten bij de in het wetsvoorstel gangbare terminologie. Inhoudelijk was deze precisering reeds bedoeld, maar abusievelijk niet in het artikel opgenomen.

Met betrekking tot de overdracht van deposito-overeenkomsten wordt het volgende opgemerkt. Het is ook bij een in Nederland gelegen bijkantoor van een bank met zetel in een staat die geen lidstaat is mogelijk dat deposito-overeenkomsten worden overgedragen. Dat is reeds geregeld in de wet. DNB kan echter in een dergelijk geval niet voor de overdracht van alle deposito-overeenkomsten een bedrag ter beschikking stellen. Zij kan dat slechts doen voor deposito's die ingevolge een besluit van DNB op grond van artikel 3:267, tweede lid, van de wet onder het Nederlandse depositogarantiestelsel vallen. Anders gezegd: DNB stelt een bedrag ter beschikking slechts indien een bijkantoor ingevolge een besluit van DNB meedoet aan het Nederlandse depositogarantiestelsel. In artikel 3:159ah, eerste lid, onderdeel a, was te dien einde een bijzondere definitie opgenomen van 'gegarandeerd deposito'. Bij nader inzien is die bijzondere definitie niet nodig. Onder 'gegarandeerd deposito' wordt verstaan: een deposito voor zover dit voor vergoeding ingevolge het depositogarantiestelsel, bedoeld in artikel 3:259, tweede lid, in aanmerking komt. De gecursiveerde woorden brengen tot uitdrukking dat het slechts deposito's betreft die vallen onder het Nederlandse depositogarantiestelsel. Een deposito, aangehouden bij een in Nederland gelegen bijkantoor van een bank met zetel in een staat die geen lidstaat is, valt slechts onder het Nederlandse depositogarantiestelsel indien DNB daartoe heeft besloten ingevolge artikel 3:267, tweede lid, van de wet. Ook zonder de bijzondere definitie in artikel 3:159ah geldt die beperking. De bijzondere definitie vervalt omdat zij niet nodig is, niet omdat een inhoudelijke wijziging zou zijn beoogd.

B

In het wetsvoorstel Wet bijzondere maatregelen financiële ondernemingen³⁵ is via een nota van wijziging abusievelijk "162c" in plaats van "3:162c" opgenomen. Bij nader inzien zou de wijzigingsopdracht in bedoelde nota van wijziging ook anderszins aanleiding kunnen geven tot verwarring; daarom wordt hierbij de tekst van de eerste twee leden van artikel 3:191 opnieuw vastgesteld.

C tot en met E

Met de wijziging van artikel 3:202 waren twee doelen beoogd: ten eerste een wijziging van het criterium voor het uitspreken van de noodregeling ten aanzien van een in Nederland gelegen bijkantoor van een illegale bank met zetel in een andere Lidstaat, en ten tweede dat criterium ook van toepassing te doen zijn op het uitspreken van de noodregeling ten aanzien van een in Nederland gelegen bijkantoor van een illegale verzekeraar met zetel in een andere Lidstaat. Vergelijk in dit verband artikel 3:160, tweede lid. Ten onrechte is in artikel 3:202 de zinsnede 'een door de Nederlandsche Bank verleende' opgenomen. Een in Nederland gelegen bijkantoor van een bank of verzekeraar met zetel in een andere Lidstaat behoeft geen vergunning die door DNB is verleend. De bank of verzekeraar behoeft een vergunning van de toezichthoudende auto-

³⁵ Kamerstukken II 2011/12, 33 059, nr. 8.

riteit van de Lidstaat waar zij of hij haar zetel heeft. Heeft zij of hij die niet, dan is zij of hij illegaal. De woorden 'niet een door de Nederlandsche Bank verleende' zijn dus onjuist, en worden vervangen door 'geen'. Met het vervallen van 'is' wordt een schrijffout gecorrigeerd.

Met betrekking tot in Nederland gelegen bijkantoren van illegale verzekeraars met zetel in een andere lidstaat behoort hetzelfde regime te gelden als het regime met betrekking tot verzekeraars met zetel in Nederland. Met de vervanging van 'levensverzekeraar of schadeverzekeraar' door 'verzekeraar' wordt aansluiting gevonden bij artikel 3:160, tweede lid.

Nu artikel 3:202 betrekking heeft op zowel banken als verzekeraars, is artikel 3:203 overbodig geworden. Artikel 3:203 vervalt om die reden.

Als gevolg van de wijziging van artikel 3:202 en het schrappen van artikel 3:203 is de verwijzing naar banken en verzekeraars in artikel 3:204 niet meer juist. Artikel 3:204 wordt om die reden gewijzigd.

ARTIKEL V

Met Artikel II van de Wijzigingswet Financiële Markten 2012 is de Bankwet 1998 onder andere aangepast aan de nieuwe terminologie in het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Per abuis is artikel 2, tweede lid, dienaangaande niet aangepast. Deze omissie wordt hierbij hersteld.

ARTIKEL VI

Ten onrechte wordt in artikel 7:666, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek. verwezen naar "artikel" in plaats van naar "Afdeling". Deze omissie wordt aangepast.

ARTIKEL VII

Artikel III van de Wet aansprakelijkheidsbeperking DNB en AFM en bonusverbod staatsgesteunde ondernemingen bevat een verwijzing naar artikel 1:25c van de Wet op het financieel toezicht. Als gevolg van een vernummering door middel van de derde nota van wijziging bij het wetsvoorstel aansprakelijkheidsbeperking DNB en AFM en bonusverbod staatsgesteunde ondernemingen (Kamerstukken II 2011/12, 33058, nr. 10) dient echter verwezen te worden naar artikel 1:25d. Door middel van de onderhavige wijziging wordt dit gebrek hersteld.

ARTIKEL VIII

Artikel VIII strekt tot herstel van een omissie in artikel IX van de Wijzigingswet financiële markten 2012, dat het overgangsrecht regelt in verband met de intrekking van de Wet inzake de geldtransactiekantoren. In dat overgangsrecht is voorzien dat ondernemingen die voorheen ingevolge de Wet inzake de geld-

transactiekantoren wisseltransacties mochten uitvoeren, worden geacht te beschikken over een vergunning als bedoeld in artikel 2:54i, eerste lid, van de Wet op het financieel toezicht. Die vergunning is echter bedoeld voor ondernemingen met zetel in Nederland. Met de onderhavige wijziging van het overgangsrecht wordt alsnog voorzien in een onderscheid tussen ondernemingen met zetel in Nederland en ondernemingen met zetel daarbuiten: de desbetreffende ondernemingen met zetel buiten Nederland worden voortaan geacht te beschikken over een vergunning als bedoeld in artikel 2:54l van de Wet op het financieel toezicht. Met het oog op de rechtspositie van betrokkenen wordt in artikel IX van deze wet geregeld dat deze bepaling terugwerkende kracht heeft tot 1 juli 2012, de datum waarop artikel IX van de Wijzigingswet financiële markten 2012 in werking trad.

ARTIKEL IX

Artikel IX strekt tot herstel van enkele technische omissies in de Sanctiewet 1977 in verband met de intrekking van de Wet inzake de geldtransactiekantoren zoals geregeld in de Wijzigingswet financiële markten 2012.

ARTIKEL X

In artikel X is een wettelijke grondslag opgenomen, zodat indien nodig gebruik kan worden gemaakt van artikel 16 van de SEPA-verordening. Het betreft mogelijkheden om voor zowel betaaldienstgebruikers als betaaldienstaanbieders onderdelen van de SEPA-vereisten later te laten ingaan dan de beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 februari 2014. Uiterlijk 1 februari 2013 dient de Commissie te worden geïnformeerd over het gebruik van deze ontheffingsbevoegdheid.

ARTIKEL XI

Vanwege het feit dat er door deze wet diverse andere wetten gewijzigd worden, is gekozen voor een flexibele inwerkingtredingbepaling. Voor artikel VIII van deze wet geldt dat dat artikel terugwerkende kracht heeft tot 1 juli 2012, de datum waarop artikel IX van de Wijzigingswet financiële markten 2012 in werking trad. Artikel VIII strekt namelijk tot herstel van een omissie in artikel IX van de Wijzigingswet financiële markten 2012, dat het overgangsrecht regelt in verband met de intrekking van de Wet inzake de geldtransactiekantoren.

De Minister van Financiën,

J.C. de Jager